

Số: 1584 /SNN-KHTC

Quảng Trị, ngày 28 tháng 8 năm 2020

V/v Chủ động triển khai các biện pháp
ngăn chặn nguy cơ xâm nhiễm bệnh
Viêm da nổi cục trên trâu bò

Kính gửi: Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố, thị xã.

Theo thông tin từ Tổ chức Lương thực và Nông nghiệp Liên hiệp quốc (FAO), từ năm 2013 đến nay, bệnh Viêm da nổi cục trên trâu bò đã xảy ra tại các nước trong khu vực Châu Á, đặc biệt thời gian gần đây, dịch bệnh có chiều hướng gia tăng tại Trung Quốc, trong đó có các ổ dịch xảy ra tại các địa phương gần với biên giới Việt Nam (cách khoảng 200 km). Nguy cơ bệnh Viêm da nổi cục trên trâu, bò từ nước ngoài đặc biệt là Trung Quốc xâm nhiễm vào nước ta thông qua các hoạt động vận chuyển, buôn bán trâu, bò, sản phẩm trâu, bò nhập lậu, không rõ nguồn gốc.

Thực hiện Công văn số 1355/TY-DT ngày 18/8/2020 của Cục Thú y về việc chủ động triển khai các biện pháp ngăn chặn nguy cơ xâm nhiễm bệnh Viêm da nổi cục trên trâu bò vào địa bàn tỉnh Quảng Trị, Sở Nông nghiệp và PTNT đề nghị UBND các huyện, thành phố, thị xã, các cơ quan, đơn vị liên quan thực hiện tốt những nội dung sau:

1. Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố, thị xã

- Chỉ đạo các phòng chuyên môn và UBND các xã, phường, thị trấn chủ động theo dõi, giám sát, chặt chẽ tình hình dịch bệnh trên địa bàn. Riêng tại các xã có đường biên giới với nước Lào phải tăng cường kiểm tra chặt chẽ tại các đường mòn, lối mở, khu vực biên giới để kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm các trường hợp vận chuyển, buôn bán trâu, bò, sản phẩm trâu, bò nhập lậu, không rõ nguồn gốc để phối hợp với các cơ quan chức năng xử lý.

- Tăng cường công tác thông tin, tuyên truyền, nhất là đối với những người thường xuyên qua lại khu vực biên giới, khách du lịch và người chăn nuôi hiểu rõ về sự nguy hiểm của bệnh Viêm da nổi cục trên trâu bò để thực hiện đồng bộ các giải pháp kiểm soát nguy cơ bệnh xâm nhiễm vào địa bàn; các triệu chứng, bệnh tích điển hình của bệnh Viêm da nổi cục trên trâu bò để người chăn nuôi biết phát hiện bệnh và khai báo với chính quyền; đồng thời giám sát, phát hiện, đấu tranh, không tiếp tay cho các hoạt động buôn bán, vận chuyển, giết mổ trâu bò, sản phẩm trâu bò nhập lậu vào tiêu thụ trên địa bàn tỉnh.

- Tăng cường kiểm tra các hoạt động vận chuyển, buôn bán giết mổ trâu bò, sản phẩm trâu bò lưu thông tại địa phương, xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm theo quy định pháp luật.

- Chỉ đạo UBND các xã, phường, thị trấn và lực lượng thú y cơ sở chủ động tiếp nhận thông tin, giám sát chặt chẽ trâu, bò có dấu hiệu mắc bệnh, nghi mắc

bệnh tại các điểm, cơ sở giết mổ hoặc trong quá trình vận chuyển báo cáo với Trạm Chăn nuôi và Thú y để lấy mẫu xét nghiệm, xác định nguyên nhân gây bệnh. kiểm tra, rà soát tình hình dịch bệnh trên đàn trâu, bò. Đồng thời tổ chức hướng dẫn người chăn nuôi áp dụng các biện pháp vệ sinh phòng bệnh:

+ Cho trâu bò ăn, uống đầy đủ, đúng khẩu phần để tăng sức đề kháng.

+ Hàng ngày vệ sinh chuồng trại, máng ăn uống sạch sẽ; định kỳ tiêu độc, khử trùng chuồng trại, dụng cụ chăn nuôi; thu gom phân đưa vào hố chứa phân, rắc vôi bột trên bề mặt và đáy nắp. Định kỳ mỗi tuần sát trùng, tẩy uế chuồng trại và khu vực xung quanh chuồng nuôi từ 1 - 2 lần để tiêu diệt mầm bệnh bằng vôi bột hoặc các loại hoá chất sát trùng như Benkocid, Haniodine, Virkon.

+ Con giống nhập vào nuôi phải khoẻ mạnh, có nguồn gốc rõ ràng, xuất phát từ vùng không có dịch bệnh, được cơ quan thú y cấp giấy chứng nhận kiểm dịch. Trước khi nhập đàn phải được nuôi cách ly 21 ngày.

+ Quan sát vật nuôi hàng ngày, cần sớm phát hiện trâu bò có biểu hiện bất thường như: Bỏ ăn hoặc kém ăn; ủ rũ, nằm một chỗ hoặc lười vận động; các vết loét, mụn ở da, chân, miệng... để báo với cơ quan thú y.

(Có Phụ lục: Một số đặc điểm của bệnh Viêm da nổi cục trên trâu bò kèm theo)

2. Chi cục Chăn nuôi và Thú y

- Cập nhật thông tin diễn biến tình hình dịch bệnh trong nước, thường xuyên theo dõi, tiếp nhận thông tin tình hình từ cơ sở kịp thời báo cáo với Sở Nông nghiệp và PTNT để chỉ đạo.

- Chỉ đạo các Phòng, các Trạm trực thuộc theo nhiệm vụ được phân công, thực hiện tốt công tác thanh tra, kiểm tra vận chuyển, kiểm soát giết mổ; kiểm tra vệ sinh thú y đối với các cơ sở chăn nuôi, cơ sở sản xuất kinh doanh giống vật nuôi, sản phẩm động vật tươi sống, đặc biệt lưu ý tại các cửa khẩu, đường mòn, lối mở khu vực biên giới, xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm quy định pháp luật về thú y.

- Chuẩn bị nhân lực, phương tiện, hoá chất, vật tư, thiết bị sẵn sàng tổ chức lấy mẫu khi có thông tin dịch bệnh, đề xuất các biện pháp ứng phó, ngăn chặn. phục vụ công tác phòng dịch, sẵn sàng chống dịch.

- Phối hợp Trung tâm Khuyến nông tổ chức tuyên truyền về Viêm da nổi cục trên trâu bò để người chăn nuôi biết để chủ động phòng chống.

3. Trung tâm Khuyến nông

Chủ động phối hợp với Chi cục Chăn nuôi và Thú y tăng cường tuyên truyền về bệnh Viêm da nổi cục trên trâu bò và các biện pháp phòng chống để người chăn nuôi biết và thực hiện.

4. Đề nghị Công an tỉnh, Bộ đội biên phòng, Cục Hải quan, Cục Quản lý thị trường chỉ đạo các lực lượng trực thuộc tăng cường công tác tuần tra, kiểm tra, đặc biệt lưu ý tại các cửa khẩu, đường mòn, lối mở, khu vực biên giới để kịp thời phát hiện xử lý nghiêm các trường hợp vận chuyển, buôn bán trâu bò, sản phẩm trâu bò nhập lậu, không rõ nguồn gốc.

Trên đây là những vấn đề cấp thiết để triển khai các biện pháp phòng, chống bệnh Viêm da nổi cục trên trâu bò, Sở Nông nghiệp và PTNT đề nghị UBND các huyện, thành phố, thị xã và các cơ quan đơn vị liên quan khẩn trương triển khai thực hiện. Trong quá trình thực hiện nếu có khó khăn, vướng mắc kịp thời báo cáo về Sở Nông nghiệp và PTNT (qua Chi cục Chăn nuôi và Thú y) để xử lý./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- UBND tỉnh;
- Cục Thú y;
- Chi cục Thú y Vùng III;
- Giám đốc, các PGĐ Sở;
- Công an tỉnh, Bộ đội biên phòng, Cục Hải quan, Cục QLTT;
- Chi cục Chăn nuôi và Thú y;
- Trung tâm Khuyến nông;
- Lưu: VT, KHTC.

(Báo cáo)

**KT.GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Trần Thanh Hiền

Phụ lục: Một số đặc điểm của bệnh Viêm da nổi cục trên trâu bò

(Ban hành kèm theo Công văn số: /SNN-KHTC ngày /8/2020
của Sở Nông nghiệp và PTNT)

1. Đặc điểm chung của bệnh

1.1. Mầm bệnh

Bệnh Viêm da nổi cục (tên tiếng Anh là Lumpy Skin Disease, viết tắt là LSD), còn được gọi là bệnh Viêm da nổi cục truyền nhiễm hoặc bệnh Da sần, là bệnh truyền nhiễm do một loại vi rút thuộc họ *Poxviridae* gây ra trên trâu, bò. **Vi rút không gây bệnh trên người.**

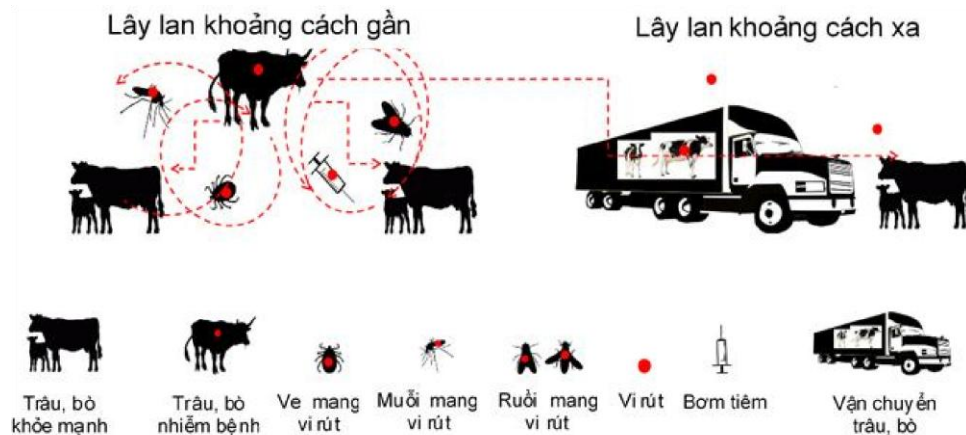
Vi rút gây bệnh Viêm da nổi cục thuộc họ *Poxviridae*, chi *Capripoxvirus*, cùng chi với vi rút gây bệnh Đậu trên dê, cừu.

1.2. Đường lây truyền bệnh

Bệnh truyền lây chủ yếu qua côn trùng đốt như muỗi, ruồi, ve; bệnh cũng có thể lây truyền do vận chuyển trâu, bò mang mầm bệnh, sử dụng chung máng uống, khu vực cho ăn, sữa, tinh dịch và qua tiếp xúc trực tiếp.

Dịch bệnh xảy ra theo mùa, chủ yếu vào những tháng ẩm, khi côn trùng hoạt động mạnh và phong phú nhất, gây thiệt hại về năng suất do sản lượng sữa giảm mạnh, giảm khả năng sinh sản, sảy thai, tổn thương da, giảm tăng trọng và có thể chết, gây tổn thất về kinh tế do hạn chế vận chuyển và thương mại.

Sơ đồ minh họa đường truyền lây của virus gây bệnh Viêm da nổi cục

1.3. Sức đề kháng của vi rút gây bệnh

Vi rút có thể bị tiêu diệt ở nhiệt độ 55°C trong 2 giờ, 65°C trong 30 phút. Vi rút có thể được hồi phục từ những nốt sần trên da được giữ ở nhiệt độ -80°C trong 10 năm và dịch nuôi cấy mô nhiễm vi rút được bảo quản ở nhiệt độ 4°C trong 6 tháng.

Hóa chất sử dụng để diệt vi rút Viêm da nổi cục bao gồm Ether (20%), Chloroform, Formalin (1%), Phenol (2% trong 15 phút), Sodium Hypochlorite (2 - 3%), hợp chất Iodine (pha loãng 1:33), Virkon (2%), hợp chất Amoni bậc bốn (0,5%) và một số chất tẩy rửa như Sodium Dodecyl Sulphate.

Vi rút tồn tại trong thời gian dài ngoài môi trường, đặc biệt là ở dạng vảy khô; tồn tại trong các nốt da hoại tử trên 33 ngày, trong các lớp vảy khô lên đến 35 ngày và ít nhất 18 ngày trong da phơi khô.

Vi rút nhạy cảm với ánh sáng mặt trời và chất tẩy rửa có chứa dung môi lipid, nhưng trong điều kiện môi trường tối và ẩm ướt, ví dụ như chuồng trại bị ô nhiễm, vi rút có thể tồn tại trong nhiều tháng.

2. Động vật mắc bệnh

Tỷ lệ trâu, bò mắc bệnh khoảng 10 - 20%; tỷ lệ chết khoảng 1 - 5%. Thời gian ủ bệnh trung bình khoảng 4 - 14 ngày.

*** Chất chứa mầm bệnh**

Các nốt sần và vảy da chứa một lượng vi rút Viêm da nổi cục tương đối cao. Vi rút có thể được phân lập từ những bệnh phẩm này trong 35 ngày và có thể lâu hơn. Vi rút có thể được phân lập từ máu, nước bọt, dịch tiết ở mắt và mũi và tinh dịch. Vi rút được tìm thấy trong máu trong khoảng từ 7 đến 21 ngày sau khi nhiễm bệnh, với mức độ thấp hơn so với trong các nốt sần ở da tại cùng thời điểm lấy mẫu. Sự bài thải của vi rút trong tinh dịch có thể kéo dài tới 42 ngày. Cũng có bằng chứng về sự lây truyền vi rút qua nhau thai. Vi rút Viêm da nổi cục không gây bệnh mạn tính. Một số động vật bị bệnh không biểu hiện triệu chứng lâm sàng, nhưng mang vi rút trong máu và có thể truyền bệnh cho động vật khỏe thông qua côn trùng hút máu.

3. Triệu chứng, bệnh tích

- Trâu, bò mắc bệnh có những dấu hiệu dưới đây:

+ Sốt cao, có thể trên 41°C. Suy nhược, bỏ ăn và hóc hác.

+ Giảm năng suất sữa rõ rệt ở gia súc đang cho con bú.

+ Viêm mũi, viêm kết mạc và tiết nhiều nước bọt.

+ Sưng hạch bạch huyết bề mặt.

- Hình thành các nốt sần có đường kính từ 2-5 cm, đặc biệt là ở da đầu, cổ, chân, bầu vú, cơ quan sinh dục và đáy chậu trong vòng 48 giờ sau khi bắt đầu phản ứng sốt. Các nốt sần này có hình tròn, chắc, tròn và nhô cao, liên quan đến da, mô dưới da và đôi khi cả các cơ bên dưới.

- Các nốt sần lớn có thể bị hoại tử và cuối cùng là xơ hóa và tồn tại trong vài tháng; để lại các vết sẹo có thể tồn tại vĩnh viễn.

- Các mụn nước, vết hoại tử và vết loét có thể xuất hiện ở màng nhầy của miệng và đường tiêu hóa cũng như trong khí quản và phổi.

- Các chân và các bộ phận vùng bụng khác của cơ thể, chẳng hạn như bao da, ức, bìu và âm hộ, có thể bị tiết dịch, khiến con vật không muốn di chuyển.

- Bò đực có thể bị vô sinh vĩnh viễn hoặc tạm thời. Bò mang thai có thể sảy thai và động dục trong vài tháng.

4. Chẩn đoán bệnh

Chẩn đoán sơ bộ tại thực địa dựa trên những biểu hiện như sốt và các nốt sần đặc trưng trên da trâu, bò mắc bệnh.

Chẩn đoán tại thực địa cần được xác nhận bằng xét nghiệm trong phòng thí nghiệm các mẫu da tổn thương, vảy, máu được chống đông bằng EDTA hoặc gạc nước bọt.

5. Phòng, chống bệnh

- Tăng cường, chủ động theo dõi, giám sát, kiểm tra chặt chẽ tại các cửa khẩu, đường mòn, lối mở khu vực biên giới để kịp thời phát hiện, xử lý nghiêm các trường hợp vận chuyển, buôn bán trâu, bò, sản phẩm trâu, bò nhập lậu, không rõ

nguồn gốc; lấy mẫu gửi để xét nghiệm bệnh Viêm da nổi cục và tổ chức tiêu hủy theo hướng dẫn của cơ quan thú y.

- Tổ chức giám sát chặt chẽ, lấy mẫu đối với trâu, bò có dấu hiệu bệnh, nghi bệnh tại các điếm, cơ sở giết mổ hoặc trong quá trình vận chuyển để xét nghiệm, xác định nguyên nhân gây bệnh.

- Áp dụng các biện pháp vệ sinh phòng bệnh trong chăn nuôi:

- Chấp hành nghiêm các biện pháp phòng chống dịch theo sự hướng dẫn của chính quyền địa phương.

* Kinh nghiệm phòng, chống dịch bệnh tại các nước Châu Âu và Tây Á cho thấy các biện pháp phòng, chống bệnh chính bao gồm: ***Phát hiện sớm các trường hợp trâu, bò mắc bệnh; tiêu hủy trâu, bò mắc bệnh và tiêm phòng vắc xin Viêm da nổi cục cho trâu, bò./.***